KOMISIJA EVROPSKIH SKUPNOSTI

Bruselj, 26.6.2006
COM(2006) 354 konč.

2006/0116 (COD)

Predlog

UREDBA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

o uvedbi instrumenta financiranja za spodbujanje demokracije in človekovih pravic po svetu

(Evropski instrument za demokracijo in človekove pravice)

(predložila Komisija)

OBRAZLOŽITVENI MEMORANDUM

1. Cilj predloga novega instrumenta financiranja za spodbujanje demokracije in človekovih pravic je zagotoviti pravno podlago za naslednika programa Evropska pobuda za demokracijo in človekove pravice (EIDHR), ki temelji na dveh uredbah, ki prenehata veljati konec leta 2006[1].

2. Novi instrument bo imel, tako kot EIDHR, posebno nalogo pomagati pri izpolnjevanju ciljev politike EU v zvezi s spodbujanjem človekovih pravic in demokracije v okviru zunanjih odnosov, kakor je bilo v preteklih letih navedeno v pooblastilih iz Pogodbe[2] ter izraženo v sporočilih Komisije, resolucijah Evropskega parlamenta in sklepih Sveta. Ti cilji so globalne narave, odražajo se v smernicah EU o vprašanjih človekovih pravic[3] in so na različne načine povzeti v stabilizacijsko-pridružitvenem procesu[4], evropski sosedski politiki[5] in evropskem soglasju o razvoju[6] ter v novih regionalnih pobudah, kot so strategija EU za Afriko[7], strateško partnerstvo EU z Latinsko Ameriko[8] in politika EU v zvezi z Azijo[9]. Glavni okvir politike EIDHR je bil določen s sporočiloma Komisije iz let 2000 in 2001[10].

3. Novi instrument bo, tako kot EIDHR, oblikovan kot dopolnitev različnih drugih orodij za izvajanje politik EU v zvezi z demokracijo in človekovimi pravicami, ki segajo od političnega dialoga in diplomatskih ukrepov do raznih instrumentov finančnega in tehničnega sodelovanja, vključno z geografskimi in tematskimi programi. Dopolnjeval bo tudi intervencije novega instrumenta za stabilnost, ki so bolj povezane s kriznimi razmerami.

4. Medtem ko so cilji glede demokracije in človekovih pravic vedno bolj vključeni v te različne instrumente, bo imel novi instrument financiranja posebno dopolnilno vlogo zaradi svoje globalne narave in neodvisnosti delovanja. Kot pri EIDHR to omogoča

---

1 Uredba Sveta (ES) št. 975/1999, kakor je bila spremenjena z Uredbo (ES) št. 1882/2003, Uredbo (ES) št. 2240/2004 in Uredbo (ES) 2110/2005; Uredba Sveta (ES) št. 976/1999, kakor je bila spremenjena z Uredbo (ES) št. 907/2003, Uredbo (ES) št. 2242/2004 in Uredbo (ES) št. 2112/2005.

2 Člen 11(1) PEU; člena 177(2), 181a(1) PES.

3 *Smernice politike EU glede tretjih držav v zvezi s smrtno kaznijo*, junij 1998; *smernice politike EU glede tretjih držav v zvezi z mučenjem ali drugim krutim, nečloveškim ali ponižujočim ravnanjem ali kaznijo*, april 2001; *smernice EU glede otrok in oboroženih sporov*, december 2003; *smernice EU glede zagovornikov človekovih pravic*, junij 2004.

4 Glej vrh v Zagrebu novembra 2000.
http://europa.eu.int/comm/enlargement/intro/sap/summit_zagreb.htm

5 Strateški dokument Komisije *Evropska sosedska politika*, COM(2004) 373 konč. z dne 12. maja 2004, sklepi Sveta z dne 14. julija 2004.

6 Skupna izjava Sveta in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, Evropskega parlamenta in Komisije „*Evropsko soglasje o razvoju*“, sprejeta 22. novembra 2005.

7 *EU in Afrika: k strateškemu partnerstvu*, sprejel Evropski svet 15.-16. decembra 2005.

8 Sporočilo Komisije *Okrepljeno partnerstvo med EU in Latinsko Ameriko*, COM(2005) 636 konč. z dne 8. decembra 2005.

9 Sporočilo Komisije *Evropa in Azija: strateški okvir za okrepljeno partnerstvo*, COM(2001) 469 konč. z dne 4. septembra 2001; sporočilo Komisije *Novo partnerstvo z jugovzhodno Azijo*, COM(2003) 399 konč. z dne 9. julija 2003; dokument o politiki Komisije *Dozorevajoče partnerstvo – skupni interesi in izzivi v odnosih med EU in Kitajsko*, COM(2003) 533 konč. z dne 10. septembra 2003; sporočilo Komisije *Strateško partnerstvo EU–Indija*, COM(2004) 430 konč. z dne 16. junija 2004.

10 *Pomoč in opazovanje EU na volitvah*, COM(2000) 191 konč. z dne 11. aprila 2000; *Vloga EU pri spodbujanju človekovih pravic in demokratizacije v tretjih državah*, COM(2001) 252 konč. z dne 9. maja 2001.

sodelovanje s civilno družbo glede občutljivih vprašanj v zvezi s človekovimi pravicami in demokracijo, saj omogoča prožnost pri odzivanju na spreminjajoče se okoliščine ali pri podpiranju inovacij, zaradi česar se razlikuje od dolgoročnega načrtovanja pri geografskih programih. Omogoča tudi zmožnost ES, da oblikuje in podpre posebne cilje in ukrepe na mednarodni ravni, ki niso niti geografsko povezani niti se ne nanašajo na krizne razmere, pri katerih bi bil lahko potreben nadnacionalni pristop ali bi vključevali dejavnosti znotraj EU pa tudi v vrsti partnerskih držav. Zagotavlja potrebni okvir za dejavnosti, kot je opazovanje volitev s strani EU, ki zahtevajo skladnost politike, enoten sistem upravljanja in skupne standarde izvajanja.

5. Glede na načrtovano radikalno poenostavitev ureditvene strukture, ki velja za zunanjo pomoč, je Komisija najprej nameravala predlagati, naj ima bodoči okvir za njeno posebno dejavnost v zvezi z demokracijo in človekovimi pravicami, ki sledi EIDHR, obliko tematskega programa, ki kot pravno podlago uporablja štiri predlagane predpise o zunanji pomoči[11]. Komisija je tako januarja objavila sporočilo o tematskem programu za spodbujanje demokracije in človekovih pravic po svetu v okviru prihodnje finančne perspektive (2007–2013)[12], ki je bilo pripravljeno po posvetovanjih konec leta 2005[13]. Posvetovanja se od takrat nadaljujejo z namenom pripraviti programske dokumente.

6. Glede na posebne značilnosti ukrepanja EU na področju demokracije in človekovih pravic, povezanega s posebnim pooblastilom iz Pogodbe, zlasti Evropski parlament, ki je bil pobudnik EIDHR, že dolgo zagovarja potrebo po ločeni uredbi in ne tematski program. Čeprav se Komisija zaveda interesov Parlamenta, je najprej hotela zagotoviti medinstitucionalni dogovor o krovnem načrtu za poenostavitev ureditvene strukture, ki velja za zunanjo pomoč. Zdaj ko se zdi to zagotovljeno, Komisija meni, da je primerno predlagati ločeno uredbo.

7. Predlog odseva najpomembnejše zamisli, razvite v sporočilu o tematskem programu za spodbujanje demokracije in človekovih pravic po svetu v okviru prihodnje finančne perspektive (2007–2013), in tako upošteva posvetovanja, opravljena v tem okviru. Zaradi nujnosti ni bilo nadaljnjih posvetovanj v zvezi s predlagano uredbo, saj mora biti sprejeta pravočasno, da bi se dejavnosti začele izvajati z letom 2007.

8. Predlagani instrument temelji na členu 179(1) PES, ki zajema ukrepe na področju razvojnega sodelovanja z državami v razvoju, in na členu 181a(2) PES, ki zajema ukrepe na področju gospodarskega, finančnega in tehničnega sodelovanja s tretjimi državami, ki niso države v razvoju. Ta pravna podlaga zagotavlja svetovni doseg instrumenta. Celotna uredba je predmet postopka soodločanja iz člena 251 PES.

9. Struktura uredbe tesno sledi strukturi drugih na novo predlaganih instrumentov financiranja za zunanjo pomoč, ki naj bi vsi delovali v okviru finančne perspektive 2007–2013[14]. Uredba je razdeljena na tri naslove, ki zajemajo cilje in področje uporabe evropskega instrumenta za demokracijo in človekove pravice (naslov I –

---

11 Sporočilo Komisije Svetu in Evropskemu parlamentu – *Zunanji ukrepi v okviru tematskih programov v skladu s prihodnjo finančno perspektivo 2007–2013*, COM(2005) 324 konč. z dne 3. avgusta 2005.

12 COM(2006) 23 konč. z dne 25. januarja 2006.

13 Glej http://europa.eu.int/comm/external_relations/consultations/er.htm

14 Evropski sosedski in partnerski instrument (ENPI), instrument razvojnega in gospodarskega sodelovanja (DCECI), instrument za stabilnost (IfS).

členi 1 do 3), splošna pravila za izvajanje instrumenta (naslov II – členi 4 do 15) in končne določbe (naslov III – členi 16 do 20).

10. Določba člena 1 naslova I odraža strateške cilje instrumenta, kakor so razviti in predstavljeni v sporočilu Komisije *o tematskem programu za spodbujanje demokracije in človekovih pravic po svetu v okviru prihodnje finančne perspektive (2007–2013)*[15]. Člen 2 se nanaša na področja pomoči v okviru instrumenta za doseganje ciljev iz člena 1. Seznam posebnih dejavnosti v okviru posameznega področja je neizčrpen in ga je mogoče dopolniti z zagotavljanjem pomoči kot odzivom na posebne potrebe. Člen 2(3) predvideva možnost izvajanja pomoči Skupnosti znotraj Evropske unije pod pogojem, da je podprta dejavnost neposredno povezana z razmerami, ki so nastale v tretji državi. Ta se nanaša zlasti na centre za rehabilitacijo žrtev mučenja, ustanovljene v Evropski uniji, in ukrepanje, ki se lahko izvaja samo zunaj ciljne tretje države.

11. Člen 3 naslova I določa splošna načela za izvajanje uredbe, in sicer:

- pomoč v okviru evropskega instrumenta za demokracijo in človekove pravice dopolnjuje pomoč, zagotovljeno v okviru drugih instrumentov financiranja iz določbe,
- pomoč je skladna z zadevnimi politikami EU na tem področju,
- zagotovljeno je usklajevanje z zadevnimi programi pomoči držav članic,
- prizadevati si je treba za izmenjavo informacij z Evropskim parlamentom in civilno družbo.

12. Členi 4 do 6 naslova II opisujejo splošni postopkovni okvir za zagotavljanje zunanje pomoči Skupnosti. To je v skladu s smernicami iz reforme upravljanja zunanje pomoči Skupnosti[16] ter upošteva izkušnje in inovacije, ustvarjene od takrat. Člen 5 določa postopek za načrtovanje programov pomoči v okviru instrumenta s pomočjo strateških dokumentov in njihovih revizij. Strateški dokumenti se oblikujejo v skladu s *Skupnim okvirom in postopkom za strateške dokumente za tematske programe 2007–2013*[17]. Strateške dokumente sprejme Komisija v obliki sklepa Komisije po pridobitvi ugodnega mnenja upravljalnega odbora, ki ga sestavljajo predstavniki držav članic in ki mu predseduje predstavnik Komisije (člen 16). Za zagotovitev primerne komplementarnosti pomoči Skupnosti s pomočjo držav članic in pomočjo drugih donatorjev in akterjev se med procesom načrtovanja opravijo posvetovanja, vključno s posvetovanji s predstavniki civilne družbe.

13. Člen 6 določa, da sklepe o financiranju v okviru instrumenta na splošno sprejema Komisija v obliki letnih akcijskih programov na podlagi strateških dokumentov in njihovih revizij. Letni akcijski program zajema vse vrste financiranja v skladu s členom 8 in členom 12 te uredbe ter zlasti letni delovni program na podlagi člena

---

15 COM(2006) 23 konč. z dne 25. januarja 2006.

16 *O reformi upravljanja zunanje pomoči*, SEC (2000) 814 z dne 16. maja 2000.

17 Delovni dokument Komisije, ki ga je odobrila medsektorska skupina za zagotavljanje kakovosti dne [vnesti datum].

110(1) finančne uredbe[18]. Spremembe letnega akcijskega programa sprejme Komisija po pridobitvi ugodnega mnenja upravljalnega odbora. V primerih, ko spremembe ne presegajo 20 % skupnega zneska, dodeljenega letnemu akcijskemu programu, Komisija obvesti upravljalni odbor in Evropski parlament. V izjemnih primerih (člen 7) in za financiranje podpornih ukrepov (člen 8) lahko Komisija sprejme sklepe o financiranju, ki niso zajeti v strateških dokumentih.

14. Člen 7 o posebnih ukrepih povečuje zmožnost Skupnosti, da se odzove na nepredvidene razmere in razvoj dogodkov, in uvaja posebno prožnost za učinkovito izvajanje dopolnilne zunanje pomoči Skupnosti na področju spodbujanja demokracije in človekovih pravic. Tako se lahko Komisija odloči za ukrepe pomoči, ki jih strateški dokumenti prvotno ne zajemajo. Ker Komisija sprejema odločitve zunaj področja uporabe strateških dokumentov, kakor jih je odobril upravljalni odbor, mora sklepe o financiranju, ki presega 5 milijonov EUR, z ugodnim mnenjem potrditi upravljalni odbor. V primerih, ko posebni ukrep pomoči znaša manj kot 5 milijonov EUR, Komisija obvesti upravljalni odbor in Evropski parlament v roku enega meseca po sprejetju.

15. Člen 8 omogoča Skupnosti, da iz naslova odhodkov iz poslovanja in upravnih odhodkov financira podporne ukrepe, potrebne za izvajanje uredbe in doseganje njenih ciljev. Če so podporni ukrepi financirani zunaj področja uporabe strateških dokumentov, člen 8(3) določa, da jih je treba sprejeti na enak način kot posebne ukrepe.

16. Člen 9 našteva subjekte, organe in ustanove, ki so upravičeni do prejemanja sredstev v skladu s to uredbo. V skladu z veljavno prakso in zadevnimi določbami drugih instrumentov zunanje pomoči člen 9(1) določa široko zastavljeno upravičenost, dopolnjeno z varnostno določbo iz člena 9(2), v skladu s katero se za organe ali akterje, ki jih člen 9(1) ne našteva, šteje, da so upravičeni do prejemanja sredstev v skladu s to uredbo, pod pogojem, da je to potrebno za doseganje ciljev uredbe.

17. Člen 10 omogoča Komisiji, da upravlja ukrepe, financirane v skladu s to uredbo, z metodami upravljanja iz finančne uredbe (centralizirano upravljanje ali skupno upravljanje z mednarodnimi organizacijami). V skladu s členom 54 finančne uredbe člen 10(2) uvaja merila za prenos nalog v zvezi z izvajanjem proračuna na nacionalne javne organe ali osebe zasebnega prava, ki opravljajo javne storitve.

18. Člena 11 in 12 naslova II naštevata oblike proračunskih obveznosti in vrste financiranja na podlagi sklepov Komisije glede strateških dokumentov (člen 5), letnih akcijskih programov (člen 6), posebnih ukrepov (člen 7) in podpornih ukrepov (člen 8). Na podlagi člena 108(1)(b) finančne uredbe člen 12(c) navaja Evropski meduniverzitetni center za človekove pravice in demokratizacijo (EIUC) kot potencialnega prejemnika sredstev v skladu s to uredbo za zagotovitev nadaljevanja evropskega magistrskega programa na področju človekovih pravic in demokratizacije ter programa štipendij „EU-UN Fellowship Programme“. Pravna podlaga za trenutno financiranje Evropskega meduniverzitetnega centra preneha

[18] Uredba Sveta (ES, Euratom) št. 1605/2002 z dne 25. junija 2002 o finančni uredbi, ki se uporablja za splošni proračun Evropskih skupnosti, UL L 248, 16.9.2002, str. 1.

veljati konec leta 2006[19]. Člen 12 odpira tudi možnost sofinanciranja z državami članicami, drugimi državami dajalkami, mednarodnimi in regionalnimi organizacijami ter drugimi subjekti.

19. Člen 13 naslova II določa pravila za sodelovanje pri dodeljevanju sredstev in javnih naročil, financiranih v skladu s to uredbo. Člen 13 omogoča zlasti fizičnim in pravnim osebam iz tretjih držav, ki z dostopom do svojih lastnih postopkov dodeljevanja sredstev in javnega naročanja državam članicam EU omogočijo, da sodelujejo pri postopkih dodeljevanja sredstev in oddaje javnih naročil v skladu s to uredbo. Določbe so skladne z razveljavljenimi uredbami o dostopu do zunanje pomoči Skupnosti[20].

20. Člen 15 naslova II obvezuje Komisijo, da spremlja in pregleduje ter redno vrednoti učinkovitost svojega načrtovanja programov v skladu s to uredbo. Države članice in Evropski parlament prejmejo zadevna poročila v vednost in razpravo.

21. Členi 16 do 20 naslova III zajemajo končne določbe v zvezi z ustanovitvijo upravljalnega odbora predstavnikov držav članic (člen 16) v skladu z komitološko odločitvijo Sveta[21], letno poročilo Komisije o izvajanju ukrepov pomoči v skladu s to uredbo (člen 17), finančni referenčni znesek za izvajanje uredbe (člen 18) in revizijo te uredbe po štirih letih izvajanja na podlagi predloga Komisije (člen 19).

---

19 Sklep št. 791/2004/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. aprila 2004 o akcijskem programu Skupnosti za spodbujanje ustanov, ki so aktivne na evropski ravni ter podpirajo posebne dejavnosti na področju izobraževanja in usposabljanja, UL L 138, 30.4.2004, str. 31.

20 UL L 344, 27.12.2005, str. 1, UL L 344, 27.12.2005, str. 23.

21 Sklep Sveta 1999/468/ES, UL L 184, 17.7.1999, str. 23.

22. Člen 20 naslova III določa, da začne uredba veljati 1. januarja 2007 za obdobje sedmih let do 31. decembra 2013. Začetek veljavnosti uredbe 1. januarja 2007 je nujen za zagotovitev kontinuitete pravne podlage za dopolnilno zunanjo pomoč na področju spodbujanja demokracije in človekovih pravic po 31. decembru 2006. Na ta dan preneha veljati sedanja pravna podlaga za Evropsko pobudo za demokracijo in človekove pravice. Za zagotovitev zunanje pomoči v zvezi z demokracijo in človekovimi pravicami v okviru proračuna za leto 2007 mora ta uredba torej začeti veljati 1. januarja 2007.

2006/0116 (COD)

Predlog

UREDBA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

o uvedbi instrumenta financiranja za spodbujanje demokracije in človekovih pravic po svetu

(Evropski instrument za demokracijo in človekove pravice)

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti ter zlasti členov 179(1) in 181a(2) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Komisije[1],

v skladu s postopkom iz člena 251 Pogodbe[2],

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Predlagan je nov okvir za načrtovanje in zagotavljanje pomoči, katerega namen je doseči večjo učinkovitost zunanje pomoči Skupnosti. Uredba Sveta (ES) št. […] uvaja instrument za predpristopno pomoč (IPA) za pomoč Skupnosti državam kandidatkam in potencialnim državam kandidatkam. Uredba (ES) št. […] Evropskega parlamenta in Sveta uvaja evropski sosedski in partnerski instrument, ki zagotavlja neposredno podporo evropski sosedski politiki EU. Uredba (ES) št. […] Evropskega parlamenta in Sveta uvaja instrument za financiranje razvojnega in gospodarskega sodelovanje. Uredba (ES) št. […] Evropskega parlamenta in Sveta uvaja instrument financiranja za stabilnost, ki zagotavlja pomoč v kriznih razmerah in v nastajajočih kriznih razmerah ter v primeru posebnih svetovnih in nadregionalnih nevarnosti. Ta uredba uvaja evropski instrument za spodbujanje demokracije in človekovih pravic (EIDHR) po svetu.

(2) Člen 6(1) Pogodbe o Evropski uniji določa, da Unija temelji na načelih svobode, demokracije, spoštovanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter pravne države, načelih, ki so skupna državam članicam. V skladu s členom 49 Pogodbe o Evropski uniji lahko katera koli evropska država, ki spoštuje ta načela, zaprosi za članstvo v Uniji.

(3) Spodbujanje demokracije in pravne države ter človekovih pravic in temeljnih svoboščin je glavni cilj razvojne politike Skupnosti ter njenega gospodarskega, finančnega in tehničnega sodelovanja s tretjimi državami. Zavezanost spoštovanju,

[1] UL C […], […], str. […].
[2] UL C […], […], str. […].

spodbujanju in varovanju demokratičnih načel in človekovih pravic je bistveni element pogodbenih odnosov Skupnosti s tretjimi državami[3].

(4) Evropsko soglasje o razvoju, o katerem so se skupaj dogovorili Svet in predstavniki vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, Evropska komisija in Evropski parlament[4], poudarja, da je „napredek pri varovanju človekovih pravic, odgovornem vodenju države in demokratizaciji temeljnega pomena za zmanjšanje revščine in trajnostni razvoj“.

(5) Instrument financiranja prispeva k doseganju cilja skupne zunanje in varnostne politike Evropske unije v zvezi z razvojem in utrjevanjem demokracije in pravne države ter spoštovanjem človekovih pravic in temeljnih svoboščin.

(6) Prispevek Skupnosti k razvoju in utrjevanju demokracije in pravne države ter spoštovanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin temelji na splošnih načelih, ki jih vzpostavlja Mednarodna listina o človekovih pravicah[5] in kateri koli splošni instrument človekovih pravic, sprejet v okviru Združenih narodov.

(7) Demokracija in človekove pravice so neločljivo povezane. Temeljni svobodi izražanja in združevanja sta osnovna pogoja za politični pluralizem in demokratični proces, demokratični nadzor in delitev oblasti pa sta bistvenega pomena za ohranjanje neodvisnega sodstva in pravne države, ki sta potrebna za učinkovito varovanje človekovih pravic.

(8) Človekove pravice se lahko obravnavajo v luči splošno sprejetih mednarodnih norm, na demokracijo pa je treba gledati kot na proces, ki se razvija od znotraj in vključuje vse dele družbe ter vrsto ustanov, ki morajo zagotavljati udeležbo, zastopanost, odzivnost in odgovornost. Naloga zgraditi in ohranjati kulturo človekovih pravic in poskrbeti, da demokracija deluje za državljane, je sicer posebej nujna in težka v nastajajočih demokracijah, vendar je v svojem bistvu nenehen izziv, ki pripada predvsem prebivalstvu zadevne države.

(9) Za učinkovito, pravočasno in prožno reševanje zgornjih vprašanj so po prenehanju veljavnosti Uredbe Sveta (ES) št. 975/1999[6] in Uredbe Sveta (ES) št. 976/1999[7], ki sta pravna podlaga za Evropsko pobudo za demokracijo in človekove pravice in ki prenehata veljati 31. decembra 2006, potrebni posebni finančni viri in samostojni instrument financiranja, ki lahko še naprej neodvisno delujejo in hkrati še naprej dopolnjujejo človekoljubno pomoč in instrumente za financiranje dolgoročnega razvoja in sodelovanja.

---

3 Sporočilo Komisije *o vključitvi spoštovanja demokratičnih načel in človekovih pravic v sporazume med Skupnostjo in tretjimi državami*, COM(1995) 216 z dne 23. maja 1995.

4 UL C 46, 24.2.2006, str. 1.

5 Mednarodna listina o človekovih pravicah zajema Splošno deklaracijo človekovih pravic, Mednarodni pakt o ekonomskih, socialnih in kulturnih pravicah, Mednarodni pakt o državljanskih in političnih pravicah, Fakultativni protokol k Mednarodnemu paktu o državljanskih in političnih pravicah in Drugi fakultativni protokol k Mednarodnemu paktu o državljanskih in političnih pravicah, katerega cilj je ukinitev smrtne kazni.

6 UL L 120, 8.5.1999, str. 1, kakor je bila nazadnje spremenjena z Uredbo (ES) št. 2110/2005 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 344, 27.12.2005, str. 1).

7 UL L 120, 8.5.1999, str. 8, kakor je bila nazadnje spremenjena z Uredbo Sveta (ES) št. 2112/2005 (UL L 344, 27.12.2005, str. 23).

(10) Pomoč Skupnosti v skladu s to uredbo je namenjena dopolnitvi različnih drugih orodij za izvajanje politik EU v zvezi z demokracijo in človekovimi pravicami, ki segajo od političnega dialoga in diplomatskih ukrepov do raznih instrumentov finančnega in tehničnega sodelovanja, vključno z geografskimi in tematskimi programi. Dopolnjevala bo tudi intervencije instrumenta za stabilnost, ki so bolj povezane s kriznimi razmerami.

(11) Poleg ukrepov in kot dopolnilo ukrepom, ki so dogovorjeni s partnerskimi državami v okviru sodelovanja na podlagi instrumenta za predpristopno pomoč, evropskega sosedskega in partnerskega instrumenta, instrumenta razvojnega in gospodarskega sodelovanja, Sporazuma iz Cotonouja z državami AKP in instrumenta za stabilnost, zagotavlja v skladu s to uredbo Skupnost zlasti pomoč za reševanje globalnih, regionalnih in nacionalnih vprašanj v zvezi s človekovimi pravicami in demokratizacijo v partnerstvu s civilno družbo.

(12) Še več, medtem ko so cilji v zvezi z demokracijo in človekovimi pravicami vedno bolj vključeni v vse instrumente financiranja zunanje pomoči, bo imela pomoč Skupnosti v skladu s to uredbo posebno dopolnilno vlogo zaradi svoje globalne narave in ker je njeno delovanje neodvisno od odobritve organov oblasti tretje države. To omogoča sodelovanje s civilno družbo glede občutljivih vprašanj v zvezi s človekovimi pravicami in demokracijo ter zagotavlja prilagodljivost pri odzivanju na spreminjajoče se okoliščine ali pri podpiranju inovacij. Omogoča tudi zmožnost Skupnosti, da oblikuje in podpre posebne cilje in ukrepe na mednarodni ravni, ki niso niti geografsko povezani niti se ne nanašajo na krizne razmere, pri katerih bi bil lahko potreben nadnacionalni pristop ali bi vključevale dejavnosti znotraj Skupnosti pa tudi v vrsti tretjih držav. Zagotavlja potrebni okvir za dejavnosti, kot je neodvisno opazovanje volitev s strani EU, ki zahtevajo skladnost politike, enoten sistem upravljanja in skupne standarde izvajanja.

(13) „Smernice za krepitev operativnega usklajevanja med Skupnostjo, ki jo predstavlja Komisija, in državami članicami na področju zunanje pomoči“ iz leta 2001 poudarjajo potrebo po boljšem usklajevanju zunanje pomoči EU na področjih podpiranja demokratizacije in spodbujanja spoštovanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin po svetu. Komisija in države članice morajo zagotoviti, da se njihovi ukrepi pomoči dopolnjujejo.

(14) Zaradi pomembnosti in obsega pomoči Skupnosti pri spodbujanju demokracije in človekovih pravic si mora Komisija prizadevati za redno in pogosto izmenjavo informacij z Evropskim parlamentom.

(15) Komisija se mora posvetovati s predstavniki civilne družbe ter drugimi donatorji in akterji, čim je to v procesu načrtovanja programov primerno, da bi omogočili njihove prispevke in zagotovili, da se dejavnosti v zvezi s pomočjo čim bolj medsebojno dopolnjujejo.

(16) Skupnost mora biti sposobna hitrega odziva na nepredvidene potrebe in v izjemnih okoliščinah, da bi izboljšala verodostojnost in učinkovitost svoje zavezanosti spodbujanju demokracije in človekovih pravic v državah, v katerih nastanejo take razmere. Zaradi tega je potrebna možnost, da se Komisija odloča o posebnih ukrepih, ki niso zajeti v strateških dokumentih. Ta instrument za upravljanje pomoči ustreza instrumentom, vključenim v druge instrumente financiranja zunanje pomoči.

(17) Ta uredba vzpostavlja finančni okvir za celotno trajanje programa, ki naj bi bil glavna referenčna točka za proračunski organ, v smislu točke 37 *Medinstitucionalnega sporazuma z dne 17. maja 2006 med Evropskim parlamentom, Svetom in Komisijo o proračunski disciplini in dobrem finančnem poslovodenju*.

(18) Treba je zagotoviti finančno podporo Evropskemu meduniverzitetnemu centru za človekove pravice in demokratizacijo, ki zagotavlja evropski magistrski program na področju človekovih pravic in demokratizacije ter program štipendij „EU-UN Fellowship Programme“, potem ko konec leta 2006 preneha veljati Sklep št. 791/2004/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. aprila 2004 o akcijskem programu Skupnosti za spodbujanje organov, ki so aktivne na evropski ravni ter podpirajo posebne dejavnosti na področju izobraževanja in usposabljanja[8], ki je pravna podlaga za financiranje.

(19) Ukrepe, potrebne za izvajanje te uredbe, je treba sprejeti v skladu s Sklepom Sveta 1999/468/ES z dne 28. junija 1999 o določitvi postopkov za uveljavljanje izvedbenih pooblastil, dodeljenih Komisiji[9].

(20) V skladu z načelom sorazmernosti je za dosego osnovnih ciljev te uredbe potrebno in primerno določiti pravila glede evropskega instrumenta za demokracijo in človekove pravice. Ta uredba določa samo to, kar je potrebno za dosego zadevnega cilja, v skladu s tretjim odstavkom člena 5 Pogodbe –

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

[8] UL L 138, 30.04.2004, str. 31.
[9] UL C 184, 17.7.1999, str. 23.

NASLOV I
CILJI IN PODROČJE UPORABE

Člen 1
Cilji

1. Ta uredba uvaja evropski instrument za demokracijo in človekove pravice, s katerim Skupnost zagotavlja pomoč v okviru politike Skupnosti glede razvojnega sodelovanja ter gospodarskega, finančnega in tehničnega sodelovanja s tretjimi državami, ki prispeva k razvoju in utrjevanju demokracije in pravne države ter spoštovanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin.

2. Cilj take pomoči je zlasti:

   a) povečanje spoštovanja človekov pravic in temeljnih svoboščin tam, kjer so najbolj ogrožene, ter zagotavljanje podpore in solidarnosti žrtvam zatiranja in zlorabljanja;

   b) krepitev vloge civilne družbe pri spodbujanju človekovih pravic in demokratičnih reform, razvijanje politične udeležbe in zastopanja ter podpiranje preprečevanja sporov;

   c) podpiranje mednarodnega okvira za varovanje človekovih pravic, pravno državo in spodbujanje demokracije;

   d) krepitev zaupanja v demokratične volilne procese prek nadaljnjega razvoja opazovanja volitev in pomoči.

Člen 2
Področje uporabe

1. Ob upoštevanju členov 1 in 3 se pomoč Skupnosti nanaša na naslednja področja:

   (a) podpora demokraciji in procesom demokratizacije, zlasti s krepitvijo vloge civilne družbe pri

      i) razvijanju politične udeležbe in zastopanja državljanov, spodbujanju dialoga in sodelovanja civilne družbe ter pomoči pri zagotavljanju več moči na skupine prebivalstva, ki so odrinjene na družbeni rob;

      ii) spodbujanju udeležbe pri postopkih odločanja na nacionalni, regionalni in lokalni ravni ter spodbujanju enakopravne udeležbe moških in žensk v civilni družbi, gospodarstvu in politiki;

      iii) krepitvi medsebojnega spoštovanja in pluralizma na ravni civilne družbe in tudi na politični ravni s spodbujanjem svobode izražanja in združevanja, neodvisnih in odgovornih medijev, neoviranega dostopa do informacij in svobode združevanja;

iv) krepitvi pravne države in spodbujanju zakonodajne reforme, neodvisnosti sodstva, boja proti nekaznovanju ter prispevanju k vzpostavitvi prehodnih pravosodnih in pomiritvenih mehanizmov, vključno s podporo ustanovitvi in delovanju priložnostnih mednarodnih sodišč in Mednarodnega kazenskega sodišča;

v) podpiranju reform za dosego učinkovite demokratične odgovornosti in preglednosti delovanja, vključno s pregledom nad varnostnim sektorjem, ter spodbujanju ukrepov proti korupciji;

vi) uporabi pristopov za preprečevanje in reševanje sporov, da bi se izognili nasilnim sporom, reševali izvorne vzroke in razvili ustrezne demokratične procese za usmerjanje in obvladovanje različnih interesov;

(b) spodbujanje in varovanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin, kakor so razglašene v Splošni deklaraciji človekovih pravic in v drugih mednarodnih instrumentih v zvezi z državljanskimi, političnimi, gospodarskimi, socialnimi in kulturnimi pravicami. To zajema podporo prek civilne družbe:

i) ukinitvi smrtne kazni, preprečevanju mučenja in grdega ravnanja ter rehabilitaciji žrtev mučenja in kršenja človekovih pravic;

ii) zagovornikom človekovih pravic;

iii) boju proti rasizmu in ksenofobiji, diskriminaciji na kakršni koli podlagi;

iv) manjšinam, etničnim skupinam in avtohtonemu prebivalstvu;

v) pravicam žensk;

vi) pravicam otrok;

vii) poglavitnim delovnim standardom;

viii) izobraževanju, usposabljanju in spremljanju na področju človekovih pravic in demokracije;

(c) utrjevanje mednarodnega okvira za varovanje človekovih pravic, pravno državo in spodbujanje demokracije, zlasti

i) z zagotavljanjem podpore posebnim mednarodnim in regionalnim instrumentom v zvezi s človekovimi pravicami, pravičnostjo in demokracijo;

ii) s spodbujanjem sodelovanja z večstranskimi in regionalnimi organizacijami;

iii) s spodbujanjem spoštovanja mednarodnega humanitarnega prava;

(d) graditev zaupanja v demokratične volilne procese, zlasti

i) prek uporabe misij EU za opazovanje volitev;

ii) s prispevanjem k razvoju sposobnosti opazovanja volitev na regionalni in lokalni ravni ter podpiranjem pobud za krepitev udeležbe v volilnem postopku in zaupanja vanj.

2. Spodbujanje enakopravnosti med spoloma, pravic otrok, pravic avtohtonega prebivalstva in preprečevanja sporov se, kolikor je to primerno, upošteva pri vseh ukrepih pomoči iz te uredbe.

3. Ukrepi pomoči se lahko izvajajo na globalni ali regionalni ravni ali na ozemljih tretjih držav. Ukrepi pomoči, izvedeni na ozemlju države članice, morajo biti neposredno povezani z razmerami, ki nastopijo v tretjih državah.

Člen 3
Dopolnjevanje in skladnost pomoči Skupnosti

1. Pomoč Skupnosti v skladu s to uredbo mora dopolnjevati pomoč, zagotovljeno v okviru uredb, ki uvajajo instrument za predpristopno pomoč, evropski sosedski in partnerski instrument, instrument razvojnega in gospodarskega sodelovanja, Sporazum o partnerstvu med članicami skupine afriških, karibskih in pacifiških držav na eni ter Evropsko skupnostjo in njenimi državami članicami na drugi strani[10] ter instrument za stabilnost. Pomoč Skupnosti v skladu s to uredbo se zagotovi, če in samo v obsegu, v katerem primerne pomoči ni mogoče zagotoviti v okviru teh instrumentov ali če je mogoče v okviru te uredbe pomoč zagotoviti bolj učinkovito.

2. Komisija zagotovi, da so ukrepi, sprejeti v skladu s to uredbo, skladni s splošnim okvirom strateške politike Skupnosti in zlasti s cilji zgoraj navedenih instrumentov ter z drugimi zadevnimi ukrepi Skupnosti in ukrepi v okviru Pogodbe o Evropski uniji.

3. Za izboljšanje učinkovitosti in skladnosti ukrepov pomoči Skupnosti in držav članic Komisija spodbuja tesno usklajevanje med svojimi dejavnostmi in dejavnostmi držav članic tako na ravni odločanja kot na kraju samem. Usklajevanje mora zajemati redna posvetovanja in pogoste izmenjave zadevnih informacij v različnih fazah ciklusa zagotavljanja pomoči, zlasti na kraju samem, in je ključni korak v postopkih načrtovanja programov s strani Skupnosti in držav članic.

4. Komisija si prizadeva za redno izmenjavo informacij z Evropskim parlamentom.

5. Komisija vodi dialog s civilno družbo o izvajanju ciljev te uredbe.

[10] UL L 317, 15.12.2000, str. 3; UL L 385, 29.12.2004, str. 88.

NASLOV II
IZVAJANJE

Člen 4
Splošni okvir za izvajanje

Pomoč Skupnosti v skladu s to uredbo se izvaja prek naslednjih ukrepov:

a) strateški dokumenti in njihove revizije, kakor je ustrezno;

b) letni akcijski programi;

c) posebni ukrepi.

Člen 5
Strateški dokumenti in revizije

1. Strateški dokumenti določajo strategijo Skupnosti glede pomoči Skupnosti v skladu s to uredbo, prednostne naloge Skupnosti, mednarodne razmere in dejavnosti glavnih partnerjev.

2. Strateški dokumenti določajo prednostna področja, izbrana za financiranje s strani Skupnosti, posebne cilje, pričakovane rezultate in kazalce uspešnosti. Navajajo tudi okvirna dodeljena finančna sredstva, v celoti in za prednostno področje; lahko so navedena v obliki razpona, kjer je to ustrezno.

3. Strateški dokumenti in njihove morebitne revizije ali razširitve se sprejmejo po postopku iz člena 16(2). Pokrivajo samo obdobje veljavnosti te uredbe. Strateški dokumenti se pregledajo na sredi obdobja ali priložnostno, če je to potrebno.

4. Komisija in države članice se posvetujejo med seboj ter z drugimi donatorji in akterji, vključno s predstavniki civilne družbe, v začetni fazi postopka načrtovanja programov, da bi izboljšali dopolnjevanje med svojimi dejavnostmi sodelovanja.

Člen 6
Letni akcijski programi

1. Ne glede na člen 7 Komisija sprejema letne akcijske programe na podlagi strateških dokumentov in revizij iz člena 5.

2. Letni akcijski programi določajo cilje, področja intervencije, pričakovane rezultate, upravljalne postopke in skupni znesek načrtovanega financiranja. Zajemajo opis dejavnosti, ki se financirajo, navedbo zneskov, dodeljenih posamezni dejavnosti, in okvirni časovni razpored izvedbe. Cilji morajo biti merljivi in zanje morajo obstajati časovno opredeljena merila uspešnosti.

3. Letni akcijski programi in njihove morebitne revizije ali razširitve se sprejmejo v skladu s postopkom iz člena 16(2). V primerih, ko spremembe letnih akcijskih

programov ne presegajo 20 % skupnega zneska, ki jim je dodeljen, take spremembe sprejme Komisija. O tem obvesti Odbor iz člena 16(1).

4. Če letni akcijski program še ni bil sprejet, lahko Komisija izjemoma na podlagi strateških dokumentov iz člena 5 sprejme ukrepe, ki niso določeni v letnem akcijskem programu, v skladu z istimi pravili in postopki kot za letne akcijske programe.

Člen 7
Posebni ukrepi

1. Ne glede na člen 5 lahko Komisija v primeru nepredvidenih potreb ali izjemnih okoliščin sprejme posebne ukrepe, ki niso zajeti v strateških dokumentih.

2. Posebni ukrepi določajo cilje, področja dejavnosti, pričakovane rezultate in skupni znesek načrtovanega financiranja. Zajemajo opis dejavnosti, ki se financirajo, navedbo zneskov, dodeljenih posamezni dejavnosti, in okvirni časovni razpored izvedbe.

3. Kadar stroški tekih ukrepov presegajo 5 milijonov EUR, jih Komisija sprejme po postopku iz člena 16(2).

4. Pri posebnih ukrepih pod 5 milijoni EUR Komisija pošlje ukrepe državam članicam v vednost v roku enega meseca po sprejetju take odločitve.

Člen 8
Podporni ukrepi

1. Financiranje Skupnosti v skladu s to uredbo lahko krije odhodke v zvezi s pripravo, nadaljnjim ukrepanjem, spremljanjem, revizijo in vrednotenjem dejavnosti, ki so neposredno potrebni za izvajanje te uredbe in dosego njenih ciljev (npr. odhodki za študije, sestanke, obveščanje, usposabljanje in objavljanje, odhodki v zvezi z računalniškim omrežjem za izmenjavo informacij in katero koli drugo upravno ali tehnično pomočjo, potrebno za upravljanje programa). Kjer je ustrezno, lahko krije tudi izdatke za ukrepe, ki še posebno poudarjajo skupnostni značaj ukrepov pomoči in za dejavnosti, ki so usmerjene v razlago ciljev in rezultatov ukrepov pomoči splošni javnosti v zadevnih državah.

2. Financiranje Skupnosti krije tudi odhodke delegacij Komisije za upravno podporo, potrebno za upravljanje dejavnosti, financiranih v skladu s to uredbo.

3. Komisija sprejme podporne ukrepe, ki niso zajeti v strateških dokumentih iz člena 5 v skladu z odstavkoma 3 in 4 člena 7.

Člen 9
Izpolnjevanje pogojev

1. Brez poseganja v člen 13 so naslednji organi in akterji upravičeni do financiranja v skladu s to uredbo za namene izvajanja ukrepov pomoči iz členov 6 in 7:

a) organizacije civilne družbe in organizacije, ki slonijo na skupnosti, ter njihove mreže na nacionalni, regionalni in mednarodni ravni;

b) javne ali zasebne neprofitne agencije, ustanove in organizacije ter mreže na nacionalni, regionalni in mednarodni ravni;

c) mednarodnih in regionalnih medvladnih organizacij;

d) fizične osebe, kadar je to potrebno za dosego ciljev te uredbe.

2. Drugi organi ali akterji, ki niso našteti v odstavku (1), se lahko financirajo, kadar je to potrebno za dosego ciljev te uredbe.

Člen 10
Upravljalni postopki

1. Ukrepi pomoči, financirani v skladu s to uredbo, se izvedejo v skladu z Uredbo Sveta (ES, Euratom) št. 1605/2002[11] in njenimi morebitnimi spremembami centralizirano ali s skupnim upravljanjem z mednarodnimi organizacijami v skladu s členom 53(1) navedene uredbe.

2. Komisija lahko v skladu s členom 54 Uredbe (ES, Euratom) št. 1605/2002 sklene, da naloge izvajanja javnih pooblastil in zlasti naloge izvrševanja proračuna prenese na organe iz člena 54(2)(c) navedene uredbe.

Člen 11
Proračunske obveznosti

1. Proračunske obveznosti nastanejo na podlagi odločb, ki jih sprejme Komisija v skladu s členi 6, 7 in 8.

2. Financiranje Skupnosti ima lahko eno od naslednjih pravnih oblik, med drugim:

a) sporazumi o nepovratnih sredstvih, odločbe o nepovratnih sredstvih ali sporazumi o prispevanju;

b) sporazumi v skladu s členom 54 Uredbe (ES, Euratom) št. 1605/2002;

c) pogodbe javnih naročil;

d) pogodbe o zaposlitvi.

Člen 12
Vrste financiranja

1. Financiranje Skupnosti ima lahko naslednje oblike:

[11] UL L 248, 16.09.2002, str. 1.

a) projekti in programi;

b) nepovratna sredstva za financiranje projektov, ki jih predložijo mednarodne in regionalne medvladne organizacije iz člena 9(1)(c);

c) nepovratna sredstva za pomoč pri stroških poslovanja Evropskega meduniverzitetnega centra za človekove pravice in demokratizacijo (EIUC), zlasti za evropski magistrski program na področju človekovih pravic in demokratizacije ter za program štipendij „EU-UN Fellowship Programme“, ki sta v celoti dostopna državljanom tretjih držav, pa tudi za podporo drugih dejavnosti izobraževanja, usposabljanja in raziskovanja, ki spodbujajo človekove pravice in demokratizacijo;

d) prispevki v mednarodne sklade, kot so skladi, ki jih upravljajo mednarodne ali regionalne organizacije;

e) človeški in materialni viri za učinkovito izvajanje misij Evropske unije za opazovanje volitev;

f) javna naročila, kakor so opredeljena v členu 88 Uredbe (ES, Euratom) št. 1605/2002[12].

2. Ukrepi, financirani v skladu s to uredbo, so upravičeni do sofinanciranja s strani naslednjih subjektov, zlasti:

a) držav članic in njihovih lokalnih oblasti in zlasti njihovih javnih in paradržavnih agencij;

b) drugih držav donatork in zlasti njihovih javnih in paradržavnih agencij;

c) mednarodnih in regionalnih medvladnih organizacij;

d) družb, podjetij, drugih zasebnih organizacij in podjetij ter drugih nedržavnih akterjev.

3. Pri vzporednem sofinanciranju se projekt ali program razdeli na več jasno prepoznavnih delov, pri čemer vsakega financira drug partner, ki zagotavlja sofinanciranje na tak način, da je končno uporabo financiranja vedno mogoče prepoznati. Pri skupnem sofinanciranju si celotni strošek projekta ali programa razdelijo partnerji po pogojem, da se sofinanciranje in viri združijo tako, da ni mogoče prepoznati vira financiranja za katero koli dejavnost, prevzeto v okviru projekta ali programa.

4. Pri skupnem sofinanciranju lahko Komisija prejema in upravlja sredstva v imenu organov iz odstavka 2(a), (b) in (c) za namen izvajanja skupnih ukrepov. Taka sredstva se obravnavajo kot namenski prejemki v skladu s členom 18 Uredbe (ES, Euratom) št. 1605/2002.

---

[12] UL L 248, 16.09.2002, str. 1.

5. Pri sofinanciranju in v drugih ustrezno utemeljenih primerih lahko Komisija naloge izvajanja javnih pooblastil in zlasti naloge izvrševanja proračuna prenese na organe iz člena 54(2)(c) Uredbe (ES) št. 1605/2002.

Člen 13
Pravila o udeležbi in pravila o poreklu

1. Postopkov pridobivanja javnih naročil ali nepovratnih sredstev, financiranih v skladu s to uredbo, se lahko udeležijo vse fizične osebe, ki so državljani države članice Skupnosti, uradne države kandidatke, kakor jih je priznala Evropska skupnost, ali države članice Evropskega gospodarskega prostora, ali pravne osebe s sedežem v teh državah.

   Postopkov pridobivanja javnih naročil ali nepovratnih sredstev, financiranih v skladu s to uredbo, se lahko udeležijo tudi vse fizične osebe, ki so državljani države v razvoju, ali pravne osebe s sedežem v državi v razvoju, kakor jo opredeljuje Odbor za razvojno pomoč pri OECD, poleg fizičnih in pravnih oseb, ki izpolnjujejo pogoje na podlagi te uredbe. Komisija objavi in posodablja seznam držav v razvoju, ki ga je uvedel Odbor za razvojno pomoč pri OECD, v skladu z rednimi pregledi tega seznama.

2. Postopkov pridobivanja javnih naročil ali nepovratnih sredstev, financiranih v skladu s to uredbo, se lahko udeležijo tudi vse fizične osebe, ki so državljani katere koli države, ki ni navedena v odstavku 1, ali pravne osebe s sedežem v taki državi, če je bil vzpostavljen vzajemni dostop do zunanje pomoči. Vzajemni dostop se odobri, kadar država prizna upravičenost pod enakimi pogoji za države članice in zadevno državo prejemnico.

   Vzajemni dostop se vzpostavi s posebnim sklepom v zvezi z zadevno državo ali zadevno regionalno skupino držav. Tak sklep se sprejme v skladu s postopkom iz člena 16(2) in velja najmanj eno leto.

3. Postopkov pridobivanja nepovratnih sredstev ali javnih naročil, financiranih v skladu s to uredbo, se lahko udeležijo mednarodne organizacije.

4. Določbe odstavka 1, 2 in 3 ne posegajo v udeležbo kategorij organizacij, ki izpolnjujejo pogoje zaradi svoje narave ali lokalizacije glede na cilje ukrepa, ki naj bi bil izveden.

5. Strokovnjaki imajo lahko katero koli državljanstvo. To ne posega v kakovostne in finančne zahteve iz pravil Skupnosti, ki veljajo za javno naročanje.

6. Če se ukrepi, financirani v skladu s to uredbo, izvajajo centralizirano in posredno s prenosom pooblastil na specializirane organe Skupnosti, mednarodne ali nacionalne organe javnega sektorja ali osebe zasebnega prava, ki opravljajo javne storitve v skladu s členom 54(2)(c) Uredbe (ES, Euratom) št. 1605/2002, se lahko postopkov upravljalnega organa v zvezi z javnim naročanjem in dodeljevanjem sredstev udeležijo fizične osebe, ki so državljani držav z dostopom do pogodb in sredstev Skupnosti v skladu z načeli iz odstavka 1 in katerih koli drugih držav, ki izpolnjujejo

pogoje v skladu s pravili in postopki upravljalnega subjekta, ter pravne osebe s sedežem v teh državah.

7. Kadar pomoč Skupnosti zadeva dejavnost, izvedeno prek mednarodne organizacije, se lahko ustreznih pogodbenih postopkov udeležijo vse fizične in pravne osebe, ki izpolnjujejo pogoje v skladu s tem členom, ter vse fizične in pravne osebe, ki izpolnjujejo pogoje v skladu s pravili te organizacije, pri čemer je treba zagotoviti enako obravnavo vseh donatorjev. Ista pravila veljajo za zaloge, materiale in strokovnjake.

8. Kadar financiranje Skupnosti zadeva dejavnost, ki jo sofinancira tretja država, pod pogojem vzajemnosti, ali regionalna organizacija ali država članica, se lahko ustreznih pogodbenih postopkov udeležijo vse fizične in pravne osebe, ki izpolnjujejo pogoje v skladu s tem členom, ter vse fizične in pravne osebe, ki izpolnjujejo pogoje v skladu s pravili take tretje države, regionalne organizacije ali države članice. Ista pravila veljajo za zaloge, materiale in strokovnjake.

9. Vse zaloge in materiali, nabavljeni v okviru pogodbe, financirane v skladu s to uredbo, morajo imeti poreklo v Skupnosti ali upravičeni državi, kakor je opredeljena v odstavkih 1 in 2. Izraz „poreklo“ je za namene te uredbe opredeljen v zadevni zakonodaji Skupnosti o pravilih o poreklu za carinske namene.

10. Komisija lahko v ustrezno utemeljenih primerih dovoli udeležbo fizičnih in pravnih oseb iz držav s tradicionalnimi gospodarskimi, trgovskimi ali geografskimi povezavami s sosednjimi državami ali iz drugih tretjih držav ter nabavo in uporabo zalog in materialov različnega porekla.

11. Odstopanja so lahko utemeljena, če izdelki in storitve na trgih zadevnih držav niso dostopni, v izredno nujnih primerih, ali če pravila o upravičenosti onemogočijo uresničitev projekta, programa ali ukrepa ali jo preveč otežijo.

12. Ponudniki, ki so jim bile dodeljene pogodbe, morajo upoštevati poglavitne mednarodno sprejete delovne standarde, kot so poglavitni delovni standardi Mednarodne organizacije dela, konvencije o svobodi združevanja in pravici do kolektivnega pogajanja, odpravi prisilnega in obveznega dela, odpravi diskriminacije glede na zaposlitev in poklic ter odpravi dela otrok.

Člen 14
Zaščita finančnih interesov Skupnosti

1. Kateri koli sporazum ali pogodba, ki izhaja iz izvajanja te uredbe, vsebuje določbe, ki zagotavljajo zaščito finančnih interesov Skupnosti, zlasti v zvezi z goljufijami, korupcijo in katerimi koli drugimi nepravilnostmi v skladu z Uredbo Sveta (ES, Euratom) št. 2988/1995[13], Uredbo Sveta (ES, Euratom) št. 2185/1996[14] in Uredbo (ES, Euratom) št. 1073/1999 Evropskega parlamenta in Sveta[15].

[13] UL L 312, 23.12.1995, str. 1.
[14] UL L 292, 15.11.1996, str. 2.
[15] UL L 136, 31.5.1999, str. 1.

2. Sporazumi in pogodbe izrecno določajo, da sta Komisija in Računsko sodišče pristojna za revizijo na podlagi dokumentacije in na kraju samem pri vseh izvajalcih in podizvajalcih, ki so prejeli sredstva Skupnosti. Prav tako izrecno pooblaščajo Komisijo, da izvaja kontrolne in inšpekcijske preglede na kraju samem, kakor je določeno v Uredbi (ES, Euratom) št. 2185/1996 z dne 11. novembra 1996.

Člen 15
Vrednotenje

1. Komisija redno spremlja in pregleduje svoje programe ter vrednoti učinkovitost njihovega načrtovanja, da bi ugotovila, ali so bili cilji uresničeni, in da bi lahko oblikovala priporočila za izboljšanje prihodnjih dejavnosti.

2. Komisija pošlje svoja poročila o vrednotenju Odboru iz člena 16(1) in Evropskemu parlamentu v vednost. Države članice lahko zahtevajo razpravo o posebnih vrednotenjih v Odboru iz člena 16(1). Rezultati se upoštevajo pri oblikovanju programov in dodeljevanju sredstev.

3. Komisija združuje vse interesne skupine, kakor je ustrezno, v fazi vrednotenja pomoči Skupnosti, zagotovljene v skladu s to uredbo. Opravi se lahko skupno vrednotenje z državami članicami, mednarodnimi organizacijami ali drugimi organi.

NASLOV III

KONČNE DOLOČBE

Člen 16
Odbor

1. Komisiji pomaga Odbor za demokracijo in človekove pravice, v nadaljevanju „Odbor“.

2. Če je naveden ta odstavek, se uporabljata člena 4 in 7 Sklepa Sveta 1999/468/ES[16], ob upoštevanju določb člena 8 Sklepa. Obdobje iz člena 4(3) Sklepa Sveta 1999/468/ES je 30 dni.

3. Odbor sprejme svoj poslovnik.

4. Zapisnik srečanj Odbora se pošlje Evropskemu parlamentu v vednost.

Člen 17
Letno poročilo

1. Komisija prouči napredek, dosežen pri izvajanju ukrepov pomoči, sprejetih v skladu s to uredbo, ter Evropskemu parlamentu in Svetu predloži letno poročilo o izvajanju in rezultatih ter, kolikor je to mogoče, najpomembnejših učinkih in vplivih pomoči. Poročilo je sestavni del letnega poročila o izvajanju razvojne politike Evropske skupnosti in zunanje pomoči ter letnega poročila EU o človekovih pravicah.

2. Letno poročilo mora vsebovati informacije v zvezi s prejšnjim letom o financiranih ukrepih, rezultatih spremljanja in vrednotenja, vpletenosti zadevnih partnerjev ter izvajanju proračunskih obveznosti in plačil, razčlenjenih glede na globalne, regionalne in nacionalne ukrepe ter področja pomoči. Oceniti mora rezultate pomoči pri izpolnjevanju ciljev te uredbe.

Člen 18
Finančni referenčni znesek

Finančni referenčni znesek za izvajanje te uredbe za obdobje 2007–2013 znaša 1 103,702 milijonov EUR. Letne odobritve odobri proračunski organ v okvirih finančne perspektive 2007–2013.

---

[16] UL L 184, 17.7.1999, str. 23.

Člen 19
Pregled

Komisija do 31. decembra 2010 Evropskemu parlamentu in Svetu predloži poročilo, v katerem je ovrednoteno izvajanje te uredbe v prvih treh letih, po potrebi z zakonodajnim predlogom, ki v instrument vpeljuje potrebne spremembe.

Člen 20
Začetek veljavnosti

Ta uredba začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Uporablja se od 1. januarja 2007 do 31. decembra 2013.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Bruslju,

Za Evropski parlament	*Za Svet*
Predsednik	*Predsednik*

ZAKONODAJNI FINANČNI IZKAZ

1. NASLOV PREDLOGA:

UREDBA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA O UVEDBI INSTRUMENTA FINANCIRANJA ZA SPODBUJANJE DEMOKRACIJE IN ČLOVEKOVIH PRAVIC PO SVETU (EVROPSKI INSTRUMENT ZA DEMOKRACIJO IN ČLOVEKOVE PRAVICE)

2. OKVIR ABM/ABB

Zadevno(-a) področje(-a) in povezana(-e) dejavnost(-i): Človekove pravice in demokracija – Evropska pobuda za demokracijo in človekove pravice (19.04)

3. PRORAČUNSKE VRSTICE

3.1. Proračunske vrstice (vrstice za poslovanje in z njimi povezane vrstice za tehnično in upravno pomoč (nekdanje vrstice BA)) z navedbo imena postavke:

19.01.04.01	Instrument razvojnega in gospodarskega sodelovanja (DCECI) – Odhodki za upravno poslovodenje (del)
19.01.04.02	Evropski sosedski in partnerski instrument (ENPI) – Odhodki za upravno poslovodenje (del)
19.01.04.03	Instrument za stabilnost (IfS) – Odhodki za upravno poslovodenje
19.04.01	Evropski meduniverzitetni center
19.04.02.01	Človekove pravice in demokracija – Dejavnosti, ki jih horizontalno in geografsko pokriva evropski sosedski instrument
19.04.02.02	Človekove pravice in demokracija – Dejavnosti, ki jih horizontalno in geografsko pokriva instrument razvojnega in gospodarskega sodelovanja
19.04.02.03	Človekove pravice in demokracija – Dejavnosti, ki jih horizontalno in geografsko pokriva instrument za predpristopno pomoč
19.04.02.04	Človekove pravice in demokracija – Dejavnosti, ki jih horizontalno in geografsko pokriva instrument za stabilnost
19.04.03.01	Misije EU za volitve in opazovanja – Dejavnosti, ki jih horizontalno in geografsko pokriva evropski sosedski instrument
19.04.03.02	Misije EU za volitve in opazovanja – Dejavnosti, ki jih horizontalno in geografsko pokriva instrument razvojnega in gospodarskega sodelovanja

19.04.04 Pripravljalni ukrepi vzpostavljanja mreže za preprečevanje sporov

19.04.05 Zaključek preteklega sodelovanja

Treba je opomniti, da bo ob sprejemu predloga Uredbe o uvedbi instrumenta financiranja za spodbujanje demokracije in človekovih pravic po svetu treba pregledati zgradbo proračunskega poglavja 19.04.

3.2. Trajanje ukrepa in finančni vpliv:

2007–2013

3.3. Značilnosti proračuna:

Proračunska vrstica	**Vrsta odhodkov**		**Novo**	**Prispevek Efte**	**Prispevki držav prosilk**	**Razdelek v finančni perspektivi**
19.04	Neobvezno	dif.[1]/ nedif.[2]	DA	NE	NE	**Št. 4**

4. POVZETEK SREDSTEV

4.1. Finančna sredstva

4.1.1. Povzetek odobritev za prevzem obveznosti (OPO) in odobritev plačil (OP)

v milijonih EUR (na 3 decimalna mesta)

Vrsta odhodkov	Oddelek št.		Leto n	n + 1	n + 2	n + 3	n + 4	n + 5 in kasnejše	Skupaj
Odhodki iz poslovanja [3]									
Odobritve za prevzem obveznosti (OPO)	8.1.	a	130,673	136,963	141,764	145,825	151,873	320,533	1.027,631
Odobritve plačil (OP)		b	64,422	101,890	129,824	142,211	150,358	438,926	1027,631
Upravni odhodki, vključeni v referenčni znesek[4]									

[1] Diferencirana sredstva.
[2] Nediferencirana sredstva, v nadaljevanju NS.
[3] Odhodki, ki ne spadajo v poglavje xx 01 zadevnega naslova xx.
[4] Odhodki v okviru člena xx 01 04 naslova xx.

Tehnična in upravna pomoč (NS)	8.2.4.	c	9,406	10,248	10,599	10,712	11,240	23,866	76,071

REFERENČNI ZNESEK SKUPAJ

Odobritve za prevzem obveznosti		a+c	**140,079**	**147,211**	**152,363**	**156,537**	**163,113**	**344,399**	**1.103,702**
Odobritve plačil		b+c	73,828	112,138	140,423	159,923	161,598	462,792	1103,702

4.1.2. Skladnost s finančnim programiranjem

☑ Predlog je skladen z obstoječim finančnim programiranjem.

☐ Predlog bo pomenil ponovno programiranje ustreznega razdelka v finančni perspektivi.

☐ Predlog lahko zahteva uporabo določb Medinstitucionalnega sporazuma[5] (tj. instrumenta prilagodljivosti ali spremembe finančne perspektive).

4.1.3. Finančni vpliv na prihodke

☑ Predlog nima finančnih posledic za prihodke.

☐ Predlog ima finančni vpliv – učinek na prihodke je naslednji:

5. ZNAČILNOSTI IN CILJI

5.1. Dodana vrednost zaradi vključitve Skupnosti in skladnost predloga z drugimi finančnimi instrumenti ter možne sinergije

Ločeni tematski program za spodbujanje demokracije in človekovih pravic po svetu, ki je skupen vsem štirim novim instrumentom, je utemeljen z dejstvom, da je spodbujanje demokracije in človekovih pravic med predlaganimi cilji in upravičenimi ukrepi vseh treh geografskih instrumentov (ENPI, DCECI in IPA) in instrumenta za stabilnost. Priložnosti za posebne intervencije bodo nastale v okviru geografskih programov. Vendar sta demokracija in človekove pravice tipični vprašanji globalne razsežnosti in pomena. Od tu izvira potreba po sposobnosti ES, da izrazi in podpre posebne cilje in ukrepe na mednarodni ravni, ki niso niti geografsko povezani niti se ne nanašajo na krizne razmere. Poleg tega globalne kampanje v zvezi s človekovimi pravicami in demokracijo zahtevajo nadnacionalni pristop in lahko zajemajo dejavnosti znotraj EU pa tudi v vrsti partnerskih držav. Za dejavnosti, kot je opazovanje volitev s strani EU, je potreben en sam tematski program za zagotovitev skladnosti politike, enotnega sistema upravljanja in skupnih standardov izvajanja.

[5] Glej točki 19 in 24 Medinstitucionalnega sporazuma.

5.2. Cilji in pričakovani rezultati predloga ter z njimi povezani kazalniki v okviru ABM

Splošni cilj je prispevati k razvoju in utrjevanju demokracije, preprečevanju sporov in spoštovanju človekovih pravic v skladu s politikami in smernicami EU in v tesnem sodelovanju s civilno družbo.

Ključna področja dejavnosti bodo zajemala:

- spodbujanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin tam, kjer so najbolj ogrožene, zlasti svobode izražanja in združevanja, ter varovanje zagovornikov človekovih pravic, kot osnovnih pogojev za dejavnost civilne družbe in napredovanja k demokraciji; pomoč žrtvam zatiranja, zlasti rehabilitacija žrtev mučenja in grdega ravnanja;

- krepitev vloge civilne družbe pri spodbujanju človekovih pravic, demokratičnih reform in preprečevanja sporov, vključno s podporo povečanju politične zastopanosti in udeležbe ter razvoju dialoga civilne družbe v razdeljenih družbah;

- spodbujanje slabše zastopanih skupin, da se dejavno vključijo in sodelujejo v civilni družbi in političnem sistemu, boj proti vsem oblikam diskriminacije na kakršni koli podlagi in spodbujanje pravic manjšin in avtohtonega prebivalstva;

- krepitev pravic žensk in otrok, kot poseben cilj in tudi z vključevanjem pravic otrok in enakopravnosti med spoloma v vse dejavnosti;

- krepitev mednarodnega okvira za varovanje človekovih pravic, pravno državo in spodbujanje demokracije, zlasti mednarodnih mehanizmov kazenskega prava in poglavitnih pravnih instrumentov;

- krepitev zaupanja v demokratične volilne procese prek nadaljnjega razvoja opazovanja volitev s strani EU in podpore sposobnosti opazovanja na regionalni in nacionalni ravni.

Program bo:

- globalnega značaja in bo podpiral dejavnosti na mednarodni, regionalni in nacionalni ravni, tudi znotraj EU, kjer lahko podpira dejavnosti, ki so neposredno povezane s kršenjem človekovih pravic v tretjih državah; spodbujal bo celovit pristop h gradnji demokracije in varovanju človekovih pravic ter upošteval občutljivost vprašanj o enakosti med spoloma ter problemov konfliktnih razmer;

- deloval predvsem s civilno družbo in prek nje ter jo podpiral pri tem, da postane učinkovita sila za dialog in reformo;

- zagotavljal finančno in tehnično pomoč za dejavnosti, ki jih ni mogoče ustrezno ali učinkovito izvesti z vključevanjem v prevladujočo usmeritev v okviru drugih programov ES; to lahko zajema tudi sodelovanje z mednarodnimi in regionalnimi organizacijami, ki imajo posebna strokovna znanja na področju človekovih pravic in demokracije.

5.3. Metoda izvedbe (okvirno)

Centralizirano upravljanje

☑ neposredno s strani Komisije

☐ posredno s prenosom na:

☐ izvajalske agencije

☐ organe, ki so jih ustanovile Skupnosti, kakor je navedeno v členu 185 finančne uredbe

☑ nacionalne javne organe/organe, ki opravljajo javne storitve

☐ ***Deljeno ali decentralizirano upravljanje***

☐ z državami članicami

☐ s tretjimi državami

☑ ***Skupno upravljanje z mednarodnimi organizacijami (treba jih je navesti)***

Člen 10(2) predlagane uredbe

6. SPREMLJANJE IN VREDNOTENJE

6.1. Sistem nadzora

Spremljanje in vrednotenje pomoči, zagotovljene v okviru Evropske pobude za demokracijo in človekove pravice (EIDHR), je v preteklosti potekalo na štirih ravneh. Najprej nadzornik dela iz ES spremlja vsak projekt in si po možnosti ogleda projekt med njegovim izvajanjem ter po zaključku da končno oceno. Drugič, projekti EIDHR so vključeni v sistem spremljanja na podlagi rezultatov (ROM), prek katerega zunanji svetovalci prevzamejo dodatne naloge spremljanja. Tretjič, vsako leto se opravijo posebna vrednotenja EIDHR, ki zajemajo projekte na področju posameznega cilja EIDHR. Nazadnje, projekti EIDHR so vključeni v širša vrednotenja, ki jih opravi oddelek za vrednotenje pri RELEX, ki pokriva posebno geografsko območje ali sektor. Ta sistem spremljanja in vrednotenja se bo nadaljeval v skladu s predlagano uredbo o evropskem instrumentu za demokracijo in človekove pravice.

6.2. Vrednotenje

Leta 2005 sta bili zaključeni dve vrednotenji za EIDHR. Splošna študija vpliva na vzorcu 48 zaključenih projektov EIDHR. Po povezovanju rezultatov ob različnih merilih vrednotenja, vključno z vidiki pomembnosti in izvajanja, je študija pokazala, da si 70 % posameznih projektov zasluži odlično ali dobro oceno. Vendar je študija pokazala, da številne organizacije, ki izvajajo programe, samo delno razumejo EIDHR kot globalni program. Poleg tega bi morali biti upravičenci in ciljne skupine bolj vključeni v ocenjevanje potreb in oblikovanje predlogov projektov ter v

spremljanje in vrednotenje. Morebitne povezave in sinergije z drugimi dejavnostmi na sorodnih področjih, ki jih financira ES ali kdo drug, niso dovolj raziskane. ES se je na splošno pokazala kot ne najbolj prilagodljiv donator, toda ko je financiranje zagotovljeno, to predstavlja pomembne ugodnosti za organizacije upravičenke. EU se šteje za pomembnega akterja na področju spodbujanja demokracije in človekovih pravic po svetu, financiranje EU pa je pogosto znatno in pomeni politično podporo organizacijam.

Drugo vrednotenje je zajemalo zaključene projekte na področju boja proti rasizmu in ksenofobiji ter spodbujanja pravic manjšin in je pokazalo, da je financiranje EIDHR na tem področju doseglo nekatere od najbolj ranljivih skupnosti v najbolj zahtevnih okoljih na svetu. Čeprav študija ni proučevala projektov, ki niso bili financirani, je jasno, da so se sprožile pomembne pobude, od tistih, pri katerih so bila koristno porabljena evropska sredstva za zagotavljanje storitev določenega trajanja za olajšanje posledic rasizma in ksenofobije, do izrednih pobud, ki so delovale v najtežjih okoliščinah in vseeno uporabljale inovativno načrtovanje programov, ki bi ga lahko trajnostno podprlo sodelovanje na lokalni ravni. Sredstva EIDHR so nekaterim nevladnim organizacijam omogočila strateško svobodo za izvajanje inovativnih pomembnih projektov, ki bi bili brez podpore EU neizvedljivi in ki bi lahko doma in mednarodno postali modeli za prihodnjo prakso centralnih in lokalnih oblasti, ki so predvsem dolgoročno odgovorne za svoje ljudstvo. Nevladne organizacije so lahko poleg tega izvajale pionirske projekte in politikam postavljale izzive, pri čemer so s svojo participativno metodologijo in načeli človekovih pravic dodajale vrednost in spodbujale zaupanje med etničnimi skupinami tam, kjer birokracijam ni mogoče zaupati ali, nasprotno, kjer vlade delujejo omejeno in si ne upajo tvegati odločitev v zvezi z nepriljubljenimi vprašanji pravic manjšin. Prek EIDHR je EU lahko v praksi dokazala svoja načela v zvezi s človekovimi pravicami in medetničnim sodelovanjem, za katera se zavzema, pri čemer je pokazala svojo zavezanost civilni družbi in podporo različnim pristopom k varovanju temeljnih pravic.

Poleg tega je bila opravljena posebna študija „Ustvarjanje kazalcev vpliva za EIDHR“. Zajema predlagane kazalce vpliva na ravni programov in projektov ter navodila za partnerje EIDHR, kako ustvariti dobre kazalce za svoje projekte. Navodila so na voljo na spletni strani EIDHR. Rezultati te študije so bili uporabljeni kot podlaga za kazalce vpliva predlaganih projektov, ki so vključeni v razpise EIDHR za oddajo predlogov v obdobju 2005–2006 za izbiro projektov v okviru globalnih kampanj.

Leta 2006 sta bili prejeti dve poročili o vrednotenju, ki zajemata projekt ES za usposabljanje o državljanskih vidikih obvladovanja kriznih razmer in andski program za človekove pravice. Med letom sta predvideni še dve vrednotenji v zvezi z EIDHR.

Na podlagi člena 15 predlagane uredbe se bo spremljanje in vrednotenje pomoči, zagotovljene v okviru evropskega instrumenta za demokracijo in človekove pravice, nadaljevalo kot v prejšnjih letih.

6.3. Vmesni pregled

Člen 19 predlagane uredbe določa vmesni pregled izvajanja uredbe. Komisija do 31. decembra 2010 Evropskemu parlamentu in Svetu predloži poročilo, v katerem je

ovrednoteno izvajanje pomoči v skladu s to uredbo v prvih treh letih (2007–2009). Če je potrebno, lahko Komisija predlaga potrebne spremembe instrumenta.

7. UKREPI PROTI GOLJUFIJAM

Sklicuje se na določbo člena 14 predlagane uredbe.

8. PODROBNOSTI O SREDSTVIH

8.1. Vpliv na človeške vire

Človeški viri, potrebni za upravljanje pomoči, so ocenjeni na 4,8 človeka (zajete so vse kategorije osebja) na 10 milijonov EUR odobritev za prevzem obveznosti letno. V celotnem obdobju bi to poleg obstoječega osebja, nameščenega do 1. aprila 2006, pomenilo skupni porast 775 FTE (ekvivalent zaposlenih s polnim delovnim časom) za naslednje štiri instrumente zunanje pomoči – DCECI, ENPI, instrument za stabilnost in evropski instrument za demokracijo in človekove pravice (EIDHR). Viri, potrebni za evropski instrument za demokracijo in človekove pravice, krijejo vse ukrepe v skladu s to uredbo. Viri, potrebni za leto 2007, so združljivi s predhodnim predlogom proračuna za leto 2007.

8.2. Splošni finančni vpliv človeških virov

Dodatni človeški viri, potrebni za upravljanje dejavnosti – v primerjavi z okoliščinami do 1. aprila 2006 – se financirajo iz odobritev odhodkov za upravno podporo (pogodbeno osebje in lokalno osebje). Dopolnjujejo druge človeške vire, ki sodelujejo pri upravljanju v glavnih uradih in predstavništvih (uradniki, začasno osebje in drugi).

Ocenjeni stroški so upoštevani v točki 4.1.1.

8.3 Drugi upravni odhodki, vključeni v referenčni znesek (Odhodki za upravno poslovodenje)

Potrebe po človeških in upravnih virih se krijejo iz sredstev, dodeljenih generalnemu direktoratu za upravljanje v okviru letnega postopka dodeljevanja.